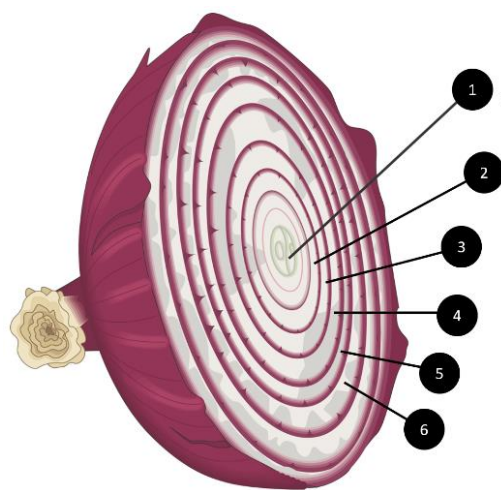

Jak vzniká národ? Příběhy, které si národy vyprávějí

EVOKE: Kdo jsem? Mnohovrstevnatá identita

1 JÁ – moje jméno, zájmy, hodnoty, co mě dělá „mnou“

Představ si, že tvoje identita je jako cibule. Každý člověk má více vrstev toho, kým je – od nejvnitřnější, osobní, až po tu nejširší, která ho spojuje s velkou skupinou lidí. Tvým úkolem je zamyslet se nad tím, z jakých vrstev se skládá tvoje vlastní identita, a nakreslit nebo slovně popsat svoji „identitní cibuli“.

ANALÝZA TEXTŮ: Anderson a Harari – teoretikové nacionalismu

ZDROJ 1: „V antropologickém duchu tedy navrhuji následující definici národa: je to politické společenství vytvořené v představách – jako společenství ze své podstaty ohraničené a zároveň suverénní. Jde pouze o představu proto, že příslušníci ani toho nejmenšího národa nikdy nepoznají většinu ostatních jeho příslušníků, nikdy se s nimi nesetkají a ani o nich neuslyší. Přesto v představách všech přežívá obraz jejich sounáležitosti. (...) Jde o představu suverénního společenství, neboť tento pojem se zrodil v období, kdy osvícenství a revoluce rozbíjely legitimitu hierarchie Bohem ustanovené dynastické říše. (...) Představivost konečně vytváří národ jakožto společenství, neboť bez ohledu na skutečnou nerovnost a vykořisťování, jež mohou v každém národě převládat, je vždycky pojímán jako hluboké, horizontální „soudružství“. Konec konců právě díky tomuto bratrství bylo možné, aby tolik milionů lidí v období posledních dvou století ani ne tak zabíjelo, jako spíše ochotně umíralo za tak omezené výtvary představivosti.“ Anderson, Benedict. *Představy společenství: Úvahy o původu a šíření nacionalismu*. Praha: Karolinum, 2008, s. 22–23

ZDROJ 2: „Nejprve musíme vyvrátit rozšířený mýtus. Na rozdíl od obecného přesvědčení není nacionalismus přirozenou a věčnou součástí lidské psychiky a nemá svůj původ v lidské

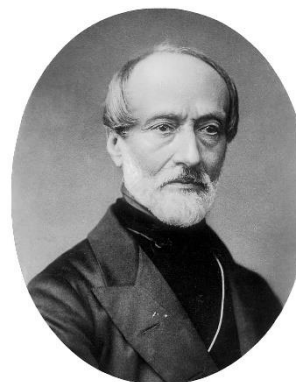
biologii. Je sice pravda, že lidé jsou od základu společenská stvoření, s věrností ke skupině zakódovanou v genech. Avšak stovky tisíc let žili Homo sapiens a jejich hominidní předci v malých, důvěrných komunitách čítajících nanejvýš několik desítek jedinců. Lidé snadno rozvíjejí loajalitu k takovýmto malým skupinám – například k tlupě, vojenské jednotce nebo rodinnému podniku – ale není pro ně přirozené být loajální vůči milionům naprosto cizích lidí. Taková masová loajalita se objevila teprve v posledních několika tisících letech – z evolučního hlediska doslova „včera ráno“ – a vyžaduje obrovské úsilí v oblasti sociální konstrukce.“ Yuval Noah Harari: 21 lekcí pro 21. století. Praha: Leda, 2019, s. 130

A. Vyber z textů 2–3 věty nebo slovní spojení, které považuješ za klíčové tvrzení.

B. Shrň hlavní myšlenky textu a pokus se k nim najít důkazy (příklady) z historie.

ZDROJ 3: Giuseppe Mazzini: úkoly lidstva

„Bůh vám dal prostředky, jak násobit své síly a schopnosti jednat téměř neomezeně – když vám dal vlast. Jako moudrý dozorce práce, který rozděluje jednotlivé úkoly podle schopností dělníků, rozdělil Bůh lidstvo do odlišných skupin po celé zeměkouli a tím zasel

semena národů. Zlé vlády tento Boží záměr překroutily...ho výboji, chamtivostí, žárlivostí vůči spravedlivé suverenitě druhých; natolik ho zdeformovaly, že dnes snad neexistuje národ kromě Anglie a Francie, jehož hranice by odpovídaly tomuto Božímu plánu.

Tyto zlé vlády neuznávaly a neuznávají žádnou vlast kromě svých rodin a dynastií, kromě egoismu privilegovaných vrstev. Ale Boží záměr bude neomylně naplněn. Přirozené hranice, vrozené a spontánní sklony národů nahradí svévolná rozdělení posvěcená zlými vládami. Mapa Evropy bude překreslena. Povstanou vlastní lidu, vymezené hlasem svobodných, na troskách

vlastí králů a privilegovaných kast. Mezi těmito vlastmi zavládně harmonie a bratrství. (...) Bez vlastní nemáte jméno, hlas, práva, žádné přijetí jako bratři mezi národy. Jste jen bastardi lidstva. Vojáci bez praporu... nenajdete víru ani ochranu. Neklamte se nadějí na osvobození od nespravedlivých společenských podmínek, pokud si nejprve nevybojujete vlastní vlast.“ Giuseppe Mazzini. *The Duties of Man and Other Essays* London: J. M. Dent and Sons, 1907, s. 51–54

A. Co je podle Mazziniho úkolem lidí Evropy? Jakých cílů mají dosáhnout?

B. Srovnej ZDROJ 1 a 2 se ZDROJEM 3. Jak se od sebe odlišují?

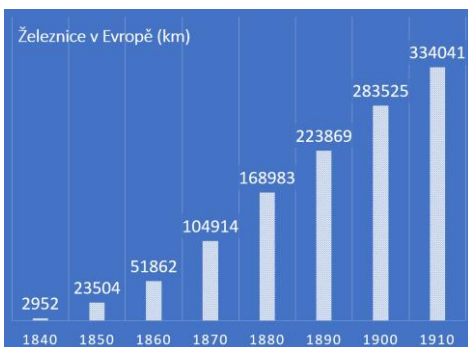
divadelní opona s motivem Kde domov můj v Sokolovně Čistě u Horek

↓ historický
text z 19. století

plakát k oslavě svátku
USA Den vlajky, 1917 →

„Po 300 let jsme byli umlčeni. Jazyk našich otců byl vyhnán ze škol i úřadů, zpěv našich písní se nesl jen po lukách a v chalupách prostého lidu. Hrdí čeští páni skončili na popravišti, jejich krev zbrotila dlažbu Staroměstského náměstí. Ale národ nezahynul. V každé pohádce, v každé lidové písni přežíval náš duch. A když přišla chvíle, povstali jsme znovu – ne se zbraní, ale s knihou, s perem a s učeností. Vrátili jsme si jazyk, historii i čest. Jsme národ, který neumírá.“

„Jedna říše, jeden lid, jeden Bůh“ německá
poštovní známka z konce 19. století
připomínající sjednocení Německa 1871

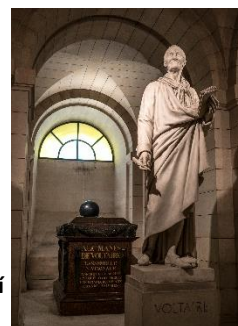
JAKÉ BUDOU INGREDIENCE PRO
ÚSPĚŠNÉ VYTVOŘENÍ NÁRODA?

Indicie okolo vám napoví.

socha spisovatele Voltaira
v národním mauzeolu Pantheon
v Paříži, kde jsou pohřbeni slavní
lidé, kteří „sloužili Francii“ →

← Husita poráží německého rytíře
v reklamě tužkařské firmy Národní
podnik Praha-České Budějovice

zpěv Marseillais na 14. července 1789 (den Bastilly), 1880.

„Národ, který
má nejlepší
školy, je prvním
národem; pokud
jím není dnes,
bude jím zítra.“
ZŠ v severní
Francii, konec
19. století ↓

← Germania, ženská
personifikace
Německa, 1848

↑ pohřebiště padlých francouzských vojáků v bitvě u
Verdunu v první světové válce